

"Ey uykuda iken kendilerini ayık zannedenler! Umûr-u diniyede müsamaha veya teşebbühle medenîlere yanaşmayın. Çünkü aramızdaki dere pek derindir; doldurup hatt-ı muvasalayı temin edemezsiniz." ifadesini açıklar mısınız?

"Ey uykuda iken kendilerini ayık zannedenler!" ibaresi meseleye işaret ediyor.

Bu zamandaki insanların ekserisi iman noktasından avam ve taklit ehli olduğu için, din hususunda büyük bir gaflet uykusundadır. Lakin bu gaflet uykusu o kadar kalınlaşmış ki, bu insanlar uykuda olduklarının farkında değil kendilerini uyanık zannediyorlar. Böyle gafillerin farklı kimlik ve inançlara karşı dikkatli olması gerekir. Zira bu çağda iletişim ve ulaşım, insanları öyle hızlı ve etkili işliyor ki, insanların farklı kimlik ve inançlarla iç içe olması ve onlardan etkilenmesi kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Öyle ise kendi inanç ve kimliğimizi korumak için Peygamberi bir metotla Avrupa'nın yayılımcı bozuk medeniyetine hoşgörü ve benzemek adı altında fazla yanaşmamalıyız.

İmanı ve ilmi tahkiki seviyede olanlar, belki inanç ve medeniyetler arasında bir ayırım ve tefrik yapıp kendini muhafaza edebilirler; lakin iman ve ilim noktasından avam ve mukallit olanların, aynı ayırım ve temyizi göstermesi pek mümkün değildir.

Birçok ecnebi adetlerinin İslam dünyasında kökleşmesi ve yerleşmesi buna misaldir. Yılbaşı kutlamak, onlar gibi moda takip etmek, onlar gibi israf ve lüks içinde yaşamak, şimdilerde İslam dünyasının aristokrat tabakasında yerleşik bir hâl almıştır. Avam tabakası da bu taşeron aristokrat tabakayı körü körüne taklit ettiği için, ciddi bir kimlik ve inanç erozyonu başlamıştır.

İnsanlar **"inandığı gibi yaşamaz ise bir müddet sonra yaşadığı gibi inanmaya başlar"**, fehvasınca İslam ümmeti büyük bir inanç ve kimlik silikliği ve erozyonu ile karşı karşıyadır. İşte Üstad Hazretleri bu ibarelerde bu manaya işaret ediyor.

Gafil ve mukallit insanları muhafaza etmenin en güzel ve müessir yolu, kimlik ve inanç muhafazakarlığıdır; yani onları ecnebi âdetlerinden uzak tutmak ve o gibi batıl örflerden izole etmektir. Alim ve müttakiler o âdet ve gelenekleri zaten ilmi ve takvası ile tefrik ve temyiz ediyorlar; lakin avam ve gafillerin böyle bir tefrik ve temyiz gücü yoktur. Öyle ise onları muhafaza etmenin yolu benzememek ve yanaşmamak yolunda ikaz ve ihtar etmektir. Üstad Hazretleri bu ifadeleri ile ehli avam ve gafleti ikaz ve ihtar ediyor.

Peygamber Efendimiz (asm)'in şiddetle Ehl-i kitaba muhalif bir yaşam ve sembol tarzı ortaya koymasındaki ana nokta burasıdır. Yani Müslüman kendi kimliği ile vardır, bir başkasının kimliği ve gelenekleri ile kendini ifade edemez, ederse dinden ve dinin esas kısmından da uzaklaşır. Zira örfler ve âdetler esas ve rükünlerin izini ve özünü yansıtır. Avrupa medeniyetinin örf ve âdetleri bozuk inanç esaslarının üstünde durduğu için, elbette İslam inanç esasları uyuşmaz ve çelişir.

Tabi Avrupa'nın bir de evrensel ve müspet ciheti var ki, İslam'ın onunla bir sorunu yoktur.